

prof. Herencsár Viktória, ArtD.

A Cimbalom Világszövetség 16. kongresszusa

Az 1991-ben az első Nemzetközi Cimbalom Kongresszuson, Magyarországon alakult Cimbalom Világszövetség két évente tart kongresszust mindig más országban. A második kongresszus 1993-ban Brnóban, Csehországban, a harmadik 1995-ben Pozsonyban, Szlovákiában, a negyedik 1997-ben Mogilevben, Belorussziában, az ötödik 1999-ben Kisinyovban, Moldáviában, a hatodik 2001-ben Lvovban, Ukrajnában, a hetedik 2003-ban Appenzellben, Svájcban, a nyolcadik 2005-ben Pekingben, Kínában, a kilencedik 2007-ben Oberammergauban, Németországban, a tizedik 2009-ben Queretárobán, Mexikóban, a tizenegyedik 2011-ben Budapesten, Magyarországon, a tizenkettedik 2013-ban Taipeiben, Tajvanban, a tizenharmadik 2015-ben Malvernben, Angliában, a tizennegyedik 2017-ben Besztercebányán, Szlovákiában, a tizenötödik 2019-ben Hefeiben, Kínában volt. A kongresszusi ülésen hozunk határozatot arról, hol legyen a következő kongresszus a szerint, hogy ki az, aki vállalja a kongresszus megszervezését. A 15. kongresszuson a Cseh Cimbalom Szövetség vállalta a 16. kongresszus lebonyolítását, melynek időpontját 2021-re tűztük ki. Mivel 2021-ben a Cimbalom Világszövetség alapításának 30. évfordulója volt, ezt a kongresszus keretében szerettük volna megünnepelni. Sajnos a világjárvány megghiúsította elképzeléseinket és a kongresszus időpontját át kellett helyeznünk 2022-re. A 2022 februárjában Ukrajnában kitört háború újból nehézségek elé állította a kongresszus szervezését. Nem tudtuk, mi lesz a háború kimenetele és kérdéssé vált, hogy meg tudjuk-e tartani a kongresszust idén. Végül is úgy döntöttünk, lesz, ami lesz, szervezzük a kongresszust. A bizonytalan helyzet miatt szinte az utolsó pillanatban derült ki, kik és honnan jöhetnek el a kongresszusra. Végül is összeállt a program és 18 országból több, mint 150 résztvevőt számoltunk össze. Közöttük voltak aktív résztvevők, akik koncerten játszottak, előadást tartottak, vagy hangszereiket mutatták be, és voltak passzív résztvevők, akik nézőként vettek részt a programokon. A következő országokból érkeztek az érdeklődők: Ausztria, Belgium, Csehország, Görögország, Izrael, Irán, Japán, Magyarország, Malajzia, Moldávia, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország, Svájc, Szingapúr, Szlovákia, Ukrajna, USA. A kínaiak és tajvaniak a szigorú COVID szabályok miatt nem tudtak eljönni. A kínaiak videó klipet küldtek, melynek levetítésével, ha nem is személyesen, de a képernyőn keresztül részt vehettek a kongresszusi programban. Voltak, akiknek egyéb elfoglaltságuk akadályozta a részvételüket a kongresszuson és írásban üdvözlötték a kongresszus résztvevőit. És voltak olyanok is, akik féltek a háború kimenetelétől.

A kongresszusi programok Valašské Meziříčí kastélyépületében zajlottak. 2022. október 26-án volt az érkezők regisztrációja, este pedig a nyitó eseményre került sor. Az üdvözlő beszédek után cseh cimbalomművészek játszottak a műsor első felében, melyen európai premier is elhangzott Matej Čip és Fúvóegyüttes előadásában, Filip Urban vezényletével, akik Anthony Plog „Eight Moods for Cimbalom and Wind Ensemble” (Nyolc hangulat cimbalomra és Fúvószenekearra) kompozícióját adták elő. A program

második felében a brnoi „Ondraš” Katonai Művészeti Együttes műsorát láthattuk. Nagy meglepetés volt műsoruk utolsó száma, erdélyi néptáncot mutattak be, mely nagyszerű tánc és zenei tudásukat bizonyította. A műsort a résztvevők egymást üdvözlése, ismerkedése, hajnalig tartó beszélgetése követte.

Ondraš Együttes

A 27-i programot kiállítás megnyitása indította. A kiállítás anyagát én állítottam össze a Cimbalom Világszövetség kongresszusi plakátjaiból a különböző cimbalomfajták képeiből, a 30 év alatt összegyűjtött ereklyékből, kottakiadványokból. A kiállításához videóösszeállítást készítettem a kongresszusokról, mely folyamatosan megtekinthető volt a kongresszusi napok alatt. Az első kiadványainkból, a Magyar Cimbalomzene I. és II. kötetéből 40-40 példányt ingyenesen adományoztam a résztvevőknek.

A kiállítás megnyitó képei:

A kiállítás megnyitása után előadások következtek. Elsőként az Izraelből érkezett Menashe Sasson tartott előadást a perzsa zenéről. Előadását zenei példákkal illusztrálta, melyen közreműködött két unokája is, akik nagyapájuktól sajátították el a santur játék technikáját. A santur zene mellett Farzane Cohen dalokkal színesítette az előadást bemutatva az iráni zene különböző stílusait.

Menashe Sasson előadása

A következő előadást Karen Ashbrook szövetségünk vezetőségi tagja tartotta, melynek témája „Jelentős változás az amerikai cimbalomközösségben a COVID idején” volt. Előadásában bemutatta, hogy a személyes találkozások helyett az interneten való kapcsolat milyen előnyt jelentett a zenei közösségek számára. Azt is megtudhattuk, hogy milyen programokat lehetett megvalósítani az elszigeteltség idején és milyen hatással voltak ezek a programok az amerikai dulcimer kultúrára. Az online szervezett fesztiválokon, workshopokon olyanok is részt tudtak venni, akik addig egyszer sem jutottak el dulcimer programokra. Az a félelem, hogy a világjárvány alatt megszűnik a hangszer iránti érdeklődés, hangszergyártás, legnagyobb meglepetésre nem történt meg, pont az ellenkező hatást váltotta ki az internetes programok megvalósítása. Egyre többen csatlakoztak az online programokhoz, még olyanok is, akik addig nem ismerték a dulcimer zenei kultúráját. Megnőtt a hangszer iránti érdeklődés, így a hangszerkészítők nem hogy elvesztették munkájukat, hanem még több hangszert tudtak eladni, mint a világjárvány előtt. Az online események másik pozitív jelensége volt, hogy az emberek megtanulták a számítógép kezelését, olyan feladatokat tudtak a számítógépen megoldani,

amit addig nem volt módjukban elsajátítani. Persze ehhez az is kellett, hogy egymást segítsék a számítógép kezelésében. Számítógépes szakemberektől is kaptak segítséget, tanácsokat. A sikeres internetes programok azt eredményezték, hogy az amerikai dulcimer egyesületek úgy döntött, továbbra is fognak online eseményeket szervezni.

Ezt az előadást követte az én előadásom, mely a Besztercebányai Művészeti Akadémia fennállásának 25 éves évfordulójáról szólt, ezen belül is a cimbalom tanszék és egyben az én 25 éves oktatási tevékenységéről, programjainkról, koncertjeinkről, meghívott vendégeinkről. Prezentációmban képekkel illusztráltam a 25 éves cimbalom tanszak történetét. Az erről szóló idén megjelent szlovák nyelvű könyvemből 30 példányt ajándékoztam szlovák és cseh tanároknak, művészeknek. Előadásomban azt is megemlítettem, hogy az én általam tervezett és instrukcióim alapján Pavel Všianský cseh cimbalomkészítő mester által kivitelezett „Viktoria” modell cimbalom gyártása az idén ünnepli 20 éves évfordulóját. Előadásom végén az akadémiai cimbalomoktatás színvonalának és a „Viktoria” modell hangzásának illusztrálásaként doktori növendékem, Andrea Stračinová kortárs szlovák zeneszerző, Anton Steinecker három Notturmo-jét mutatta be Všiansky mester Viktoria modell hangszerén.

Andrea Stračinová

Utánam következett svájci hackbrettkészítő és játékos, Johannes Fuchs, szövetségünk elnökhelyettese előadása legújabb pedálos hackbrettjéről. A Cimbalom Világszövetség működése alatt nem csak a hangszer oktatása fejlődött és nemzetközi irodalma bővült, hanem a hangszer típusok is nagy fejlődésen estek át. A magyar cimbalomhoz hasonlóan próbálkoztak és próbálkoznak a más típusú cimbalom fajták készítői pedál rendszert kialakításával. Ez több-kisebb sikerrel járt. A kínaiaknak a hangszer hangbeosztása okozott problémát, mert a húrsoportok több részre vannak osztva. A hackbretteknél olyan pedálrendszert próbáltak megvalósítani, amit a 19.századi magyar hangszerkészítő mester, Schunda Vencel József szerelt fel először cimbalmára. Ezen fordítva működött a pedál, a felső pedálrendszer alapvető helyzete nyitott volt és két pedálnyelv lenyomásával lehetett bezárni a felső pedálrendszert, ami a zengést megszüntette. Ennek a

pedálrendszernek az elkészítése ugyan egyszerű, de nem megfelelő már csak azért sem, mert a zongorák pedálszerkezete pont ellenkezőleg működik, így azok számára, akik zongorán is játszanak, nagy problémát okoz a cimbalmon a fordított pedálhasználat. Erre Schunda is rájött és pedálos cimbalma elkészítése után egy évvel megváltoztatta a pedálrendszert olyanra, amilyen a zongorán is használatos. A hackbrettnél viszont a mesterek nem akarnak változtatni az egyszerű pedálszerkezeten, mert már elég sok példányt eladtak és azokat átszerelni bonyolult lenne, akik pedig ilyen hangszereket vásároltak, azoknak új hangszert kellene vásárolniuk és hozzá kellene szokniuk az új pedálrendszer használatához. Johannes Fuchs viszont a magyar pedálrendszert tanulmányozta és ilyen hackbrettet készített. Előadásában bemutatta a hangszer felépítését és hangzását. Őt követte Kovács Balázs magyar cimbalomkészítő mester, aki a magyar cimbalom gyártását mutatta be, megemlékezve a nemrég elhunyt magyar cimbalomkészítő mesterről, Jancsó Istvánról.

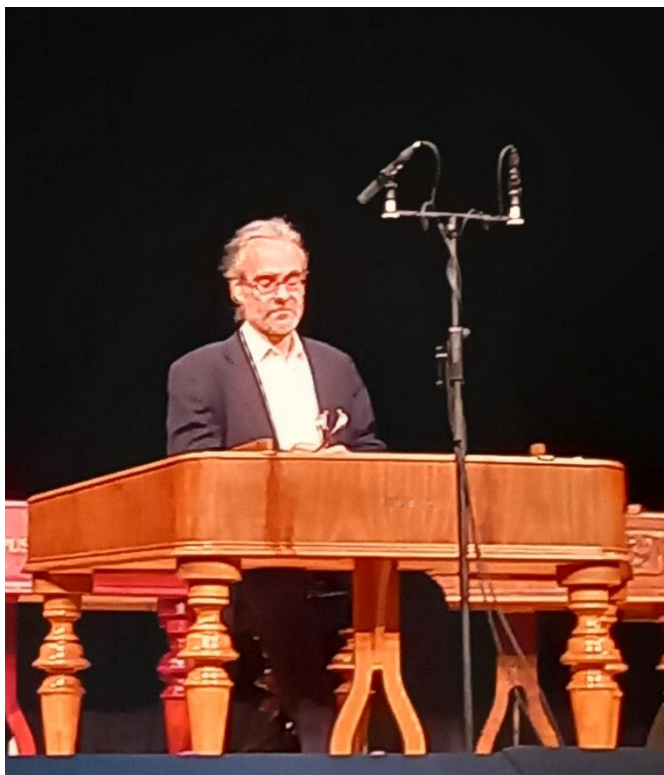
A délutáni programokkal elkezdődött az országok cimbalom kultúrájának bemutatkozása koncertek formájában. Először a Németországból érkezők, Xaver Eckert, Helmut Munz, Maria Anna Weigl és Tim Zimmermann szóló és kamarazenei produkcióit hallhattuk. Műsorukban megszólaltak barokk hangszerek is, mint például a dulce melos és a salterio.

Dulce melos

salterio

Ezután a Görögországból érkező **Klearchos Korkovelos** először a 19.századi magyar zeneszerző, a cimbalom irodalmának és iskolájának alapítója, Allaga Géza d-moll Koncert etűdjét játszotta, majd görög népzeneét mutatott be a magyar típusú cimbalmon.

A következő csoport Angriából érkezett. Sally Whytehead, Hilary Davies, Christine Fitt és Dorothy Leddy, akik a Nonsuch Dulcimer Clup tagjai. Műsorukban, a hazájukban népszerű dallamokat mutatták be a hammered dulcimeren.

Hilary Davies, Dorothy Leddy, Sally Whytehead, Christine Fitt

Az Amerikai Egyesült Államokból Karen Ashbrook, Nicholas Blanton, hammered dulcimeren, Paul Beck a magyar típusú cimbalmon játszott. Tőlük country zenét és populáris dallamokat hallhattunk szólóban, szólóban és trióban.

Nicholas Blanton és Karen Ashbrook

Az esti hangversenyen folytatódtak az országok produkciói. Ukrajnát Mykhaylo Zakhariya növendékeivel képviselte, akik ukrán kortárs zenét és népzenei játszottak. Majd a Moldáviából érkező Valeriu Luta növendéke, Alexandru Olaru moldáv zeneszerzők műveit és saját szerzeményét mutatta be. Az esti koncert után ugyancsak hajnalig tartó beszélgetések zajlottak a résztvevők körében.

Pénteken délelőtt került sor a Szövetség taggyűlésére, melyen beszámoló hangzott el a Szövetség elmúlt három év munkájáról, a 30 éves évforduló megünnepléséről, a tagság bővüléséről és a kommunikáció lehetőségeiről. Majd a tagság megszavazta a következő kongresszus helyszínét. Koreai tagunk, a Koreai Yangguem Szövetség elnöke, Yun Eunhwa jelezte írásban, hogy szeretné elvállalni a következő kongresszus szervezését 2024-ben. A tagság egyöntetűen megszavazta a helyszínt.

Délután folytatódott az országok bemutatkozása. Szlovákiából nagylétszámú résztvevő érkezett, művészek és tanárok növendékeikkel, akik bemutatták Szlovákia cimbalmos kultúráját a zeneiskolától a művészi pályáig. A művészek között voltak Zuzana Stračinová és Juraj Helcmanovsky is, akik a Besztercebányai Művészeti Akadémián szereztek diplomájukat. A delegációt Martin Budinský vezette, aki a Szlovák Cimbalom Szövetség elnöke. Ausztriából a Linzi Bruckner Privát Akadémia növendékei mutatták be a hackbrett eredeti régi és kortárs irodalmát. Az előadók között volt Andrea Stračinová, aki a Besztercebányai Művészeti Akadémián szerezte művészi diplomáját, jelenleg az Akadémia doktori hallgatója és e mellett Linzben tanulmányozza a hackbretten való játszást.

Az osztrák delegáció: Antonia Ortner, Andrea Stračinová, Svetoslav Stoychev, Carmen Menschick

Ausztria után következett a magyar delegáció programja, melyet Unger Balázs és én képviseltünk. „Emlék” című saját szerzeményemet mutattam be a Viktoria modell cimbalmon, majd Unger Balázs magyar népzenei játszott. Végezetül közös produkciót adtunk elő, saját kompozíciómat, a Sanjo variációkat, melyet én cimbalmon Balázs dobkíséretével adtam elő. Ez volt az első alkalom, hogy együtt játszottunk és ezt a darabot a koncert előtti napon próbáltuk össze, amit a kongresszus résztvevői is hallhattak.

Unger Balázs és Herencsár Viktória

A délutáni hangversenysorozat a Csehország zeneiskoláinak és konzervatóriumainak bemutatkozásával fejeződött be. Tehetséges gyerekek a legkisebb kortól a felsőfokig mutatták be tudományukat, akik Csehország különböző városaiból érkeztek. Műsorukban klasszikus és kortárszenei darabokat hallhattunk. Magyar zeneszerzők által komponált műveket is játszottak, mint például Legány Dénes Rag time két cimbalomra és Balassa Sándor Négy darab cimbalomra kompozícióit. E mellett kortárs cseh zeneszerzők és cimbalomtanárok alkotásai is megszólaltak, így hallhattuk Dalibor Strunc, Eduard Tomaščík cimbalomművész-tanárok zenedarabjait. Irigylésre méltó és példaértékű Csehország magas színvonalú cimbalomoktatása és az, hogy ilyen sok gyerek tanulja ezt a „magyar” hangszert. Közel száz produkcióból előzetes válogatás alapján állították össze az iskolások műsorát.

Az esti koncertet kínai video klip nyitotta. Mivel Kínából a szigorú COVID törvény miatt nem tudtak eljönni tagjaink, Li Lingling, a Pekingi Kínai Zeneakadémia professzora, a Cimbalom Világszövetség elnökhelyettese összeállított egy köszöntő filmet a kongresszusi résztvevők számára. Kínai tanárok, diákok köszöntötték a kongresszust, majd kis műsorösszeállítással virtuálisan vettek részt a hangversenyen. A vetítés után a japán résztvevők, Ayane Kondo, Junko és Nat Sakimura koncertjére került sor, melyen közös produkciók is megszólaltak malajziai közreműködővel, melyek közül meglepetés volt a magyar zeneszerző, Weiner Leó Róka tánca a magyar cimbalmon a yangqin (kínai cimbalom) kíséretével.

Junko Sakimura - Japán és Tan Yong Yaw –Malajzia

Ezt követően az izraeli Menashe Sasson két unokájával, Ellával és Almával, valamint Farzane Cohen énekesnővel mutatták be Izrael santoor kultúráját. Az utánuk következő iráni résztvevő, Mehdi Siadat virtuóz perzsa dallamokat játszott. Őt követte a svájci Johannes Fuchs műsora, melyben appenzelli népzenet hallhattunk. A hangversenysorozat Malajzia és Szingapúr koncertjével zárult, akik szólóban és együtt játékkal mutatták be hazájuk cimbalmos kultúráját a kínai típusú cimbalmon a yangqinen. Koncertjükön szerepelt a mini yangqin is, mely először előző kongresszusunkon, Hefejben 2019-ben lett bemutatva. A koncert után, mint ahogy az előző napokon is, hajnalig tartó beszélgetés zárta a napi programot.

Az izraeli delegáció

Mehdi Siadat (Irán)

Tan Jie Qing (Szingapúr) és Tan Yong Yaw (Malajzia)

A kongresszus utolsó napján, szombaton délelőtt próbáltuk a gálakonzert közös zárószámát. Ružena Decka a Cseh Cimbalom Szövetség elnöke három morva népdalt választott, melyet a próbán megtanultunk. Délután a zárókoncert hangpróbája zajlott, majd hangversenyünk 18 órakor kezdődött. A koncerten valamennyi aktív résztvevő játszott, melynek végén közös zenélésre került sor, melybe a közönség is bekapcsolódott énekkel.

Közös zenélés a zárókoncerten

A búcsúestet hajnalig tartó vidám mulatság zárta, melyen természetesen a cimbalomzene adta meg a hangulatot. A kongresszust mindvégig a családi, baráti hangulat jellemezte és azzal búcsúztunk egymástól, hogy találkozunk a következő kongresszuson Koreában. Akik pedig még vasárnap nem utaztak haza, részt vehettek egy közös kiránduláson a közeli Valašsko Hegyekben, Morvaország csodálatosan szép kirándulóján.

Búcsú parti

A Cseh Cimbalom Szövetség kongresszusi szervező bizottsága Jaroslav Kneisl vezetésével mindent megtettek, hogy a számos idegen országból érkezők jól érezzék magukat, megismerjék a morva kultúrát és a vendégszerető morva embereket. Minden programunk teltházas volt és a házigazda ország, ezen belül is Valašske Meziříčí városa arról tett bizonyosságot, hogy náluk milyen fontos a cimbalom kultúra. A résztvevők valamennyien sok élménnyel, új ismeretekkel tértek haza.

A Cimbalom Világszövetség köszönetet mond a kitűnő szervezésért a Cseh Cimbalom Szövetségnek!

Közös tánc a búcsú partin

Kirándulás

Kongresszusi résztvevők